

Jacek Trajdos

Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Łodzi

ORCID: 0009-0002-9003-0803

DOI: 10.57586/CMJW0019

Major Ludwik Napoleon Siemiński – dowódca 10. Batalionu Saperów we wrześniu 1939 r., ofiara zbrodni katyńskiej

Słowa kluczowe: Ludwik Napoleon Siemiński, 10. Batalion Saperów, Sieradz, zbrodnia katyńska

Rodzina Siemińskich herbu Leszczyc wywodziła się ze zubożałej szlachty z okolic Żytomierza. Na tereny centralnej Polski przybyli ze Wschodu około połowy XIX w. Ludwik Siemiński urodził się 31 stycznia 1897 r. w Krakowie, jako najmłodszy z pięciorga rodzeństwa, syn Ignacego i Stefanii z domu Böhm. Jego ojciec, z zawodu kominiarz, był potomkiem Jana Siemińskiego i Balbiny z domu Nimir. Ludwik miał trzech starszych braci: Eugeniusza, Jana i Romualda oraz jedną siostrę Annę. Matka Stefania „zmarła na suchoty”, gdy miał zaledwie 3 lata. Wówczas ojciec wybudował grobowiec rodzinny, znajdujący się przy głównej alei na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Choroby nie oszczędziły także rodzeństwa Ludwika. Eugeniusz zmarł na gruźlicę, Anna na „galopujące suchoty”, natomiast Romuald zakaził się gronkowcem złocistym. Wszyscy oprócz Jana przedwcześnie zakończyli swe życie, jeszcze przed wybuchem II wojny światowej¹.

Rodzice Ludwika
Siemińskiego herbu
Leszczyc
Źródło: M. Siemińska-
Peperz, Szkic historii
rodziny Grabiańskich
i Siemińskich,
Kraków 1998, mps
w prywatnych zbiorach
autora, s. 32

¹ M. Siemińska-Peperz, Szkic historii rodziny Grabiańskich i Siemińskich, Kraków 1998, mps w prywatnych zbiorach autora, s. 4, 31–33.

Rodzeństwo Siemińskich w dzieciństwie
 Źródło: M. Siemińska-Peperz, Szkic historii rodziny..., s. 33a

Zgodnie z własnoręcznie sporządzonym 7 września 1920 r. *curriculum vitae*, Siemiński uczęszczał do szkół w swym rodzinnym mieście, gdzie w roku szkolnym 1914/1915 otrzymał świadectwo dojrzałości². Jako absolwent I Wyższej Szkoły Realnej w Krakowie kontynuował naukę na wydziale budownictwa Politechniki Wiedeńskiej. Wkrótce został zmuszony do przerwania studiów w celu odbycia służby wojskowej w armii austriackiej. Był w szeregach armii cesarsko-królewskiej (c.k.) od 5 kwietnia 1916 do 1 listopada 1918 r. Początkowo został przydzielony do 13. Pułku Piechoty w Nowym Sączu jako szeregowy. W okresie od 9 grudnia 1916 do 25 marca 1917 r. służył w Oddziale Budownictwa Dowództwa Wojskowego Kraków. Następnie wysłano go tymczasowo do batalionu wartowniczego stacjonującego w okolicach

Paszport austriacki
 Ludwika Siemińskiego,
 wydany w 1915 r.
 Źródło: Muzeum
 Katyńskie,
http://sylwetki.muzeumkatynskie.pl/index.php?page=profil_ofiary&id=209 [dostęp: 23 VII 2023 r.]

² Centralne Archiwum Wojskowe Wojskowego Biura Historycznego (dalej: CAW-WBH), Kolekcja Akt Personalnych i Odznaczeniowych (dalej: KAPiO), sygn. 6031, Ludwik Siemiński s. Ignacego ur. 31 I 1897 r.

Ołomuńca, gdzie przebywał do 1 stycznia 1917 r. Ostatecznie skierowano go do pracy kancelaryjnej w rezerwie Dowództwa Wojskowego Kraków. Od 16 czerwca 1918 r. do końca swej służby w armii c.k. pozostawał na urlopie zdrowotnym³.

Dnia 2 listopada 1918 r. L. Siemiński zgłosił się ochotniczo do Wojska Polskiego w Krakowie. Został przydzielony do Pociągu Pancernego „Piłsudczyk” jako artylerzysta. W połowie listopada wyjechał w stronę Galicji Wschodniej, gdzie walczył między innymi pod Lwowem, Gródkiem Jagiellońskim, Chyrowem, Perseńkówką i Dawidowem. Brał także udział w zdobywaniu Baranowicz na froncie wojny polsko-bolszewickiej. Dnia 6 maja 1919 r. L. Siemińskiego przeniesiono do wojsk kolejowych. Początkowo trafił do III Batalionu Wojsk Kolejowych, gdzie jako szef kancelarii pracował do 28 września 1919 r. Otrzymał wówczas w sierpniu awans z jednorocznego kaprała na jednorocznego sierżanta. Następnie wysłano go na kurs do szkoły oficerskiej dla jednorocznych ochotników przy Kadrze Wojsk Kolejowych nr 2 w Krakowie. Kształcił się tam od 29 września 1919 do 30 marca 1920 r. Po ukończeniu szkoły z czwartą lokatą, 7 kwietnia 1920 r., został mianowany podchorążym i wysłany na praktyki z zakresu parowozownictwa. Po powrocie trafił ponownie do dowództwa III Batalionu Wojsk Kolejowych. Dnia 17 kwietnia 1920 r. otrzymał pamiątkową odznakę artyleryjską. Od 29 kwietnia 1920 r. do końca wojny polsko-bolszewickiej dowodził plutonem w składzie 3/III kompanii kolejowej⁴.

Ludwik Siemiński (drugi od prawej) z kolegami, Baranowicze 1919 r.

Źródło: Muzeum Katyńskie, http://sylwetki.muzeumkatynskie.pl/index.php?page=profil_ofiary&id=209 [dostęp: 23 VII 2023 r.]

3 *Żołnierze Września. Polegli i pomordowani na Wschodzie*, [red. merytor. A. Wesołowski przy współud. K. Stepana], Warszawa 2010, s. 273.

4 *Ibidem*.

Okres pokojowy rozpoczął się dla L. Siemińskiego awansem oficerskim. Od 5 grudnia, będąc adiutantem, a później referentem Szefostwa Kolejnictwa 4. Armii, dekretem z 1 marca 1921 r., został mianowany podporucznikiem wojsk kolejowych⁵. Przesunięto go do V Batalionu Wojsk Kolejowych, a po jego likwidacji do 3. Pułku Wojsk Kolejowych w Poznaniu. Dowodził tam 1. plutonem, a okresowo nawet kompanią. Po wcześniejszym awansie na porucznika, w 1924 r. przydzielono go do Centralnego Zarządu Parków i Warsztatów Wojsk Kolejowych w rodzinnym Krakowie. Pierwotnie dowodził tam kompanią obsługi, a następnie został referentem. Pozostając jeszcze do stycznia 1925 r. na stanowisku w Zarządzie Parków, został wcielony do krakowskiego 1. Pułku Saperów Kolejowych. Dzień 25 września 1925 r. przyniósł kolejną zmianę, ponieważ por. L. Siemińskiego przydzielono do dywizjonu szkolnego pociągów pancernych w Jabłonnej. Objął tam dowodzenie nad plutonem technicznym Pociągu Pancernego nr 2 „Generał Sosnkowski”⁶.

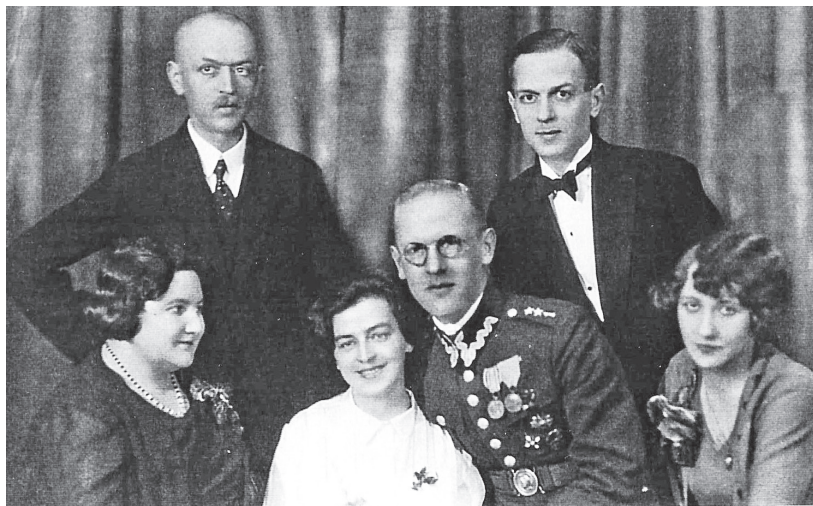
Halina Grabińska, przyszła żona, i por. Ludwik Siemiński w mundurze wz. 19 z widoczną odznaką „Orleta”
 Źródło: M. Siemińska-Peperz, Szkic historii rodziny..., s. 33a

Swego rodzaju przełom w karierze wojskowej L. Siemińskiego nastąpił 4 września 1929 r., kiedy trafił do Centrum Wyszkozenia Saperów w Modlinie. Był tam początkowo oficerem kompanii w batalionie podchorążych, a później przeszedł do kwatermistrzostwa Centrum i 21 października 1931 r. został wykładowcą. Kilka miesięcy wcześniej, 7 kwietnia 1931 r., ożenił się z Haliną z Grabińskich, córką

⁵ Wg „Dziennika Personalnego Ministerstwa Spraw Wojskowych” (dalej: DP MSW) 1923, nr 9, s. 108 awans nastąpił ze starszeństwem z dnia 1 X 1920 r. z 1. lokatą.

⁶ *Zołnierze Września...*, s. 273; DP MSW 1925, nr 92, s. 503.

Zygmunta i Antoniny z domu Gorzeńskiej. Jego żona również odbyła służbę wojskową, jako bardzo młoda dziewczyna zgłosiła się do Służby Pomocniczej Kobiet. Później, aż do dnia ślubu, pracowała w Wojskowym Instytucie Kartograficznym. Ludwik i Halina mieli dwójkę dzieci: Marię i Tadeusza. Starsza Maria, zwana przez wszystkich Myszką, urodziła się 11 lutego 1932 r. w Warszawie, młodszy Tadeusz przyszedł na świat 31 maja 1934 r., również w Warszawie⁷.

Ślubna fotografia Siemińskich. Ludwik w stopniu porucznika, w mundurze wz. 27 z pasem salonowym oraz odznaczeniami i odznakami: Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918–1921 r., Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Odznaka Pamiątkowa Centrum Wyszkolenia Saperów, Odznaka Honorowa „Orleńca” oraz Znak Pancerny nr 30

Źródło: M. Siemińska-Peperz, Szcik historii rodziny..., s. 33b

Ludwik Siemiński po awansie na kapitana,
w mundurze wz. 27

Źródło: Muzeum Katyńskie – Mediateka, <http://www.muzeumkatyńskie.pl/pl/190/13443/mediateka.html>
[dostęp: 23 VII 2023 r.]

7 M. Siemińska-Peperz, Szcik historii rodziny..., s. 33–34, 52a.

Ze starszeństwem z dnia 1 stycznia 1932 r. z 2. lokatą L. Siemiński otrzymał awans na stopień kapitana służby stałej w korpusie oficerów saperów – grupa liniowa⁸. Półtora roku później mianowano go komendantem parku Centrum Wyszkozenia Saperów. Dzień 22 grudnia 1934 r. przyniósł kolejną zmianę – L. Siemiński trafił wówczas do 2. Batalionu Mostów Kolejowych w Legionowie k. Warszawy. Zamieszkał wraz z rodziną w zakupionej willi, dowodząc przez trzy kolejne lata kompanią, by wreszcie objąć stanowisko kwatermistrza i zarazem II zastępcy dowódcy 1. Batalionu Saperów w Modlinie. Razem z najbliższymi musiał przywyknąć do nieco mniej komfortowych warunków, ponieważ ulokowano ich w zabudowaniach Twierdzy Modlin. Ze starszeństwem z dnia 19 marca 1939 r. z 11. lokatą awansował na majora, a następnie 26 czerwca objął dowództwo nad Ośrodkiem Sapersko-Pionierskim 10. Dywizji Piechoty w Sieradzu⁹. Według wspomnień jego córki Marii, po złożeniu wizyt pożegnalnych rodzinom oficerskim, wyjechał z Modlina do Sieradza, gdzie przygotowywał dla rodziny mieszkanie. Miesiąc przed wybuchem wojny widzieli się po raz ostatni¹⁰.

W Rocznych Listach Kwalifikacyjnych, stanowiących sporą część akt personalnych oficera zawarto jego cechy indywidualne, zdolności ogólne i wojskowe, a nawet zalety i wady. Ludwika Siemińskiego oceniano jako bardzo inteligentnego, indywidualistę, o przeciętnych

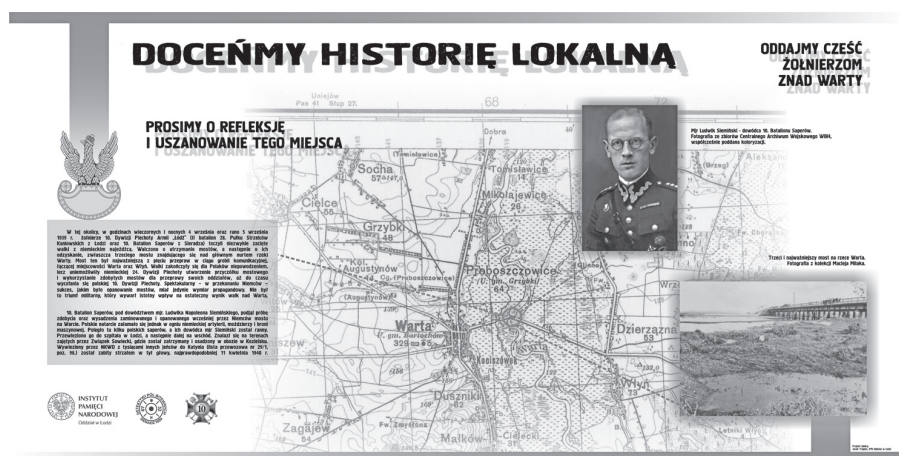
Ostatnia znana fotografia Ludwika Siemińskiego, już w stopniu majora z 1939 r.
Źródło: Muzeum Katyńskie,
http://sylwetki.muzeumkatynskie.pl/index.php?page=profil_ofiary&id=209
[dostęp: 23 VII 2023 r.]

8 R. Rybka, K. Stepan, *Awanse oficerskie w Wojsku Polskim 1935–1939*, wyd. 2 posz., Warszawa 2021, s. 537; DP MSW 1932, nr 2, s. 98.

9 *Żołnierze Września...*, s. 273; M. Siemińska-Peperz, *Szkic historii rodziny...*, s. 51.

10 M. Siemińska-Peperz, *Szkic historii rodziny...*, s. 19.

zdolnościach oddziaływania na podwładnych. Ponadto, cechowała go obowiązkowość, pracowitość oraz systematyczność w pracy. Posiadał zdolności organizacyjne i kierownicze. W stosunku do przełożonych był bardzo lojalny, otwarty i szczerzy. Bywał nerwowy, ale opanowany i taktowny. Nerwowość wywoływała dystans jego podwładnych. Dnia 27 września 1928 r. został ukarany „pisemną naganą za niedopuszczalne i niegrzeczne zachowanie w stosunku do oficera starszego stopniem”. Pod koniec tegoż roku L. Siemiński został skazany na „karę 2 tygodni twierdzy”, odroczoną na rok następny. Ostatecznie odbył ją w terminie 22 czerwca–6 lipca 1929 r. w Wojskowym Zakładzie Twierdzy w Toruniu. Nie wiadomo, czy miała ona związek z powyższym wyrokiem, czy też dotyczyła zupełnie innej sprawy¹¹.

Tablica informacyjno-edukacyjna ustawiona nad Wartą, w pobliżu miejsca ranienia mjr. Ludwika Siemińskiego, projekt wykonał Jacek Trajdos
Źródło: IPN, Oddział w Łodzi

W czasie trwania kampanii polskiej 1939 r., nocą z 4 na 5 września 1939 r., mjr L. Siemiński został ranny przy próbie wysadzenia mostu na rzece Warcie w pobliżu miejscowości Warta¹². Przez lata błędnie powielano przekonanie, że dowódca 10. atalionu Saperów wówczas zginął. Nie wiadomo, czy stało się tak z braku dostatecznej wiedzy czy był to efekt komunistycznej cenzury. Podobnie niektórzy autorzy nieprawdziwie lokowali te wydarzenia w dniu 3 września¹³. W rze-

11 CAW-WBH, KAPiO, sygn. 6031.

12 *Boje nad Wartą. 10 Kaniowska Dywizja Piechoty i Kresowa Brygada Kawalerii w kampanii wrześniowej*, t. 1: *Opracowania i dokumenty*, zespół aut. kier. nauk. A. Wesołowski i in., Warszawa–Sochaczew–Zduńska Wola 2021, s. 139.

13 J. Rómmel, *Za honor i ojczyznę. Wspomnienia dowódcy armii „Łódź” i „Warszawa”*, Warszawa 1958, s. 98; W. Bortnowski, *Na tropach łódzkiego września. Z dziejów kampanii wrześniowej na terenie województwa łódzkiego*, Łódź 1962, s. 137; M. Porwit, *Komentarze do historii polskich działań obronnych 1939 roku*, cz. 1: *Plany i bitwy graniczne*, Warszawa 1983, s. 249; *Polskie Siły Zbrojne w drugiej wojnie światowej*, t. 1, cz. 2: *Przebieg działań od 1 do 8 września*, Londyn 1951, s. 184; A. Zawilski, *Bitwy polskiego września*, Kraków 2009, s. 236.

Major Ludwik Napoleon Siemiński – dowódca 10. Batalionu Saperów...

czywistości rannego majora przewieziono do szpitala w Łodzi, a następnie dalej na wschód. Znalazł się na terenach zajętych przez Związek Radziecki, gdzie został zatrzymany i osadzony w obozie w Kozielsku. Dnia 9 kwietnia 1940 r. wydano rozkaz zamordowania Siemińskiego. Wywieziony przez NKWD z tysiącami innych jeńców do Katynia (lista przewozowa nr 29/1, poz. 98) został zabity strzałem w tył głowy, najprawdopodobniej 11 kwietnia 1940 r.¹⁴. W czasie ekshumacji przy zwłokach znaleziono książeczkę oszczędnościową PKO, kartę szczepień, 2 koperty, pocztówkę oraz listę z nagłówkiem: „Ciąg dalszy – 4. Kompania”, zawierającą 11 nazwisk z rubrykami: rok urodzenia, przydział służbowy, a także narodowość i pochodzenie¹⁵. Pośmiertnie awansowany do stopnia podpułkownika, jako jedna z wielu ofiar zbrodni katyńskiej. Poniżej zamieszczono pełną treść jedynego listu, jaki wysłał z Kozielska do swojego brata Jana 20 listopada 1939 r.:

Kochani, przede wszystkim donoszę Wam, że jestem zdrow, czego i Wam gorąco życzę. Proszę Was powiadomcie zaraz moją Halkę. Bardzo jestem ciekaw, co nowego słyhać, czy wyjeżdżała z Krakowa, czy wie co się stało z rzeczami pozostawionymi w Modlinie, jak tam z mieszkaniem w Legionowie, czy Halka otrzymała ode mnie 500 zł, które wysłałem telegraficznie z Sieradza z VIII na Nią do Krakowa. Jak tam ze zdrowiem Myszki i Tadzika, czyście powrócili z letniska do Krakowa i kiedy. Serdecznie podziękujcie P. Kramkowskiemu, że w tych ciężkich czasach zajął się moją rodziną. Co słyhać z Wujostwem i Staszkiem L. jednym słowem z całą naszą rodziną. Ja będę starał się mniej więcej raz w miesiącu utrzymać kontakt listowny z Wami. Odpiszcie mi pod podanym niżej adresem, adresując list pod podanym niżej adresem w języku rosyjskim. Dobrze by było żebyście pisali do mnie czytelnie na jednym liście, najlepiej pismem drukowanym na maszynie. Kończę, przesyłam Wam wszystkim najserdeczniejsze uściski, do miłego zobaczenia się w kraju. – Całuję Was serdecznie, Halu – Myszko i Tadziku – dzieci bądźcie grzeczne i nie dokucajcie Mamusi. Kochani ja kończę, jeżeli tylko możecie zaopiekujcie się trochę moją rodziną, z góry Wam serdecznie dziękuję. Ściskam serdecznie Ciebie Jasiu, Hanię, dzieci, Stefę, Jadzię i Haneczkę, pozdrowienia i uściski dla Lilki, Wujostwa i znajomych. Pa Ludek. CCCP Rusland-Rosja. Smoleńska obłaść, gorod Kozielsk, pocztowy jaszczyk nr 12 Ludwik Ignatowicz Siemiński¹⁶.

14 Instytut Pamięci Narodowej (dalej: IPN), Listy wywozowe NKWD (kwiecień–maj 1940) z Kozielska, sygn. BU 2904/507. Listy jeńców wojennych kozielskiego obozu NKWD ZSRR skierowanych do dyspozycji UNKWD ZSRR Obwodu Smoleńskiego; Z.J. Cutter, *Saperzy II Rzeczypospolitej*, Kraków 2005, s. 375; W. Jarno, W. Kozłowski, 10. *Dywizja Piechoty w wojnie 1939 roku*, Pruszków 2016, s. 130, 302; J. Tucholski, *Mord w Katyniu. Kozielsk, Ostaszków, Starobielsk. Lista ofiar*, Warszawa 1991, s. 211; *Księga pochowanych żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej*, t. 5: *Polscy jeńcy wojenni i internowani*, red. E. Pawłowski, Pruszków 1996, s. 326.

15 IPN, Zbiór publikacji dotyczących Zbrodni Katyńskiej, sygn. BU 3087/1; *Amtliches Material zum Massenmord von Katyn*, Berlin 1943; *Katyn. Lista ofiar i zaginionych jeńców obozów Kozielsk, Ostaszków, Starobielsk*, oprac. A.L. Szcześniak, Warszawa 1989, s. 147; *Lista katyńska. Jeńcy obozów Kozielsk, Ostaszków, Starobielsk zaginieli w Rosji Sowieckiej*, oprac. A. Moszyński, Warszawa 1989, s. 170.

16 M. Siemińska-Peperz, *Szkic historii rodziny...*, s. 20.

Zabytkowy grobowiec rodziny Siemińskich, znajdujący się na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie,
 fot. Jacek Trajdos
 Źródło: IPN, Oddział w Łodzi

Córka oficera – Maria Siemińska-Peperz należała przez lata do stowarzyszenia Rodzina Ofiar Katynia Polski Południowej w Krakowie. Wielokrotnie brała udział w uroczystościach odbywających się na Polskim Cmentarzu Wojennym w Katyniu, skąd przywoziła symboliczną urnę z ziemią, którą następnie złożyła w rodzinnym grobowcu, znajdującym się na komunalnym Cmentarzu Rakowickim w Krakowie (39/płd.-zach./narożnik). Na mogile umieszczono wówczas inskrypcję: „Tu złożyłam ziemię z Katynia. Maria”. Dnia 24 września 2009 r. w ramach ogólnopolskiego

programu edukacyjnego „Katyń – ocalić od zapomnienia”, w Kamionnej uroczystie odsłonięto głaz pamiątkowy oraz zasadzono „Dąb Katyński nr 01011/00689/WE/2009”, poświęcony pamięci mjr. Ludwika Siemińskiego¹⁷. Dowódcę 10. Batalionu Saperów upamiętniono także 24 kwietnia 2022 r. w Sieradzu. Na ścianie memorialnej, poświęconej Męczennikom i Bohaterom Ziemi Sieradzkiej, znajdującej się przy Kolegiacie pw. Wszystkich Świętych odsłonięto wówczas granitową tablicę pamiątkową. Wydarzeniu towarzyszyła duża uroczystość o charakterze państwowym¹⁸. W maju 2023 r. nad rzeką Wartą, nieopodal miejsca, gdzie mjr L. Siemiński został ranny ustawiono tablicę informacyjno-edukacyjną. Osoby odwiedzające to upamiętnienie mogą zapoznać się z historią zaciętych walk, toczonych w tej okolicy przez żołnierzy Wojska Polskiego z niemieckim najeźdźcą, w pierwszych dniach września 1939 r. Postacią szczególnie wyróżnioną jest L. Siemiński, który wraz z kompanią saperów podjął próbę wysadzenia mostu.

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej mjr. Ludwikowi Siemińskiemu, fot. Patrycja Resel
Źródło: IPN, Oddział w Łodzi

Major L. Siemiński otrzymał następujące odznaczenia i odznaki¹⁹:

- Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari (pośmiertnie),
- Srebrny Krzyż Zasługi,
- Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918–1921 r. (rozk. DOK. I. nr 62/28 pkt 1),

¹⁷ *Tablica pamiątkowa i Dąb Katyński w Kamionnej*, <http://www.archiwum.trzciana.pl/aktualnosci2009/wrzesien/dabkatynski/dabkatynskio1.htm> [dostęp: 26 III 2023 r.].

¹⁸ J. Trajdos, *Upamiętnienie majora Ludwika Siemińskiego*, „Na Sieradzkich Szlakach” 2023, nr 1, s. 2.

¹⁹ CAW-WBH, KAPiO, sygn. 6031; *Żołnierze Września...*, s. 273; M. Siemińska-Peperz, *Szkic historii rodziny...*, s. 37.

- Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości (rozk. DOK. I. 68/28 pkt 2),
- Medal za Długoletnią Służbę,
- Odznaka Pamiątkowa Centrum Wyszkozenia Saperów,
- Odznaka Honorowa „Orleńta” (pod L. dz. 3716, nadanie 22 grudnia 1919 r.),
- Pamiątkowa Odznaka Artyleryjska (1. P. Art. w Krakowie L. 372., nadanie 17 kwietnia 1920 r.),
- Znak Pancerny nr 30 („Dziennik Personalny Ministerstwa Spraw Wojskowych” 1933, nr 4),
- Państwowa Odznaka Sportowa,
- Odznaka Strzelecka.

Bibliografia

ARCHIWALIA

Centralne Archiwum Wojskowe Wojskowego Biura Historycznego w Warszawie

– Kolekcja Akt Personalnych i Odznaczeniowych, sygn. 6031.

Instytut Pamięci Narodowej

– Listy wywozowe NKWD (kwiecień–maj 1940) z Kozielska, sygn. BU 2904/507,

– Zbiór publikacji dotyczących Zbrodni Katyńskiej, sygn.. BU 3087/1.

OPRACOWANIA

Amtliches Material zum Massenmord von Katyn, Berlin 1943.

Boje nad Wartą. 10 Kaniowska Dywizja Piechoty i Kresowa Brygada Kawalerii w kampanii wrześniowej, t. 1: *Opracowania i dokumenty*, zespół aut. kier. nauk.: A. Wesołowski i in., Warszawa–Sochaczew–Zduńska Wola 2021.

Bortnowski W., *Na tropach łódzkiego września. Z dziejów kampanii wrześniowej na terenie województwa łódzkiego*, Łódź 1962.

Cutter Z.J., *Saperzy II Rzeczypospolitej*, Kraków 2005.

„Dziennik Personalny Ministerstwa Spraw Wojskowych” 1923, nr 9.

Jarno W., Kozłowski W., *10. Dywizja Piechoty w wojnie 1939 roku*, Pruszków 2016.

Katyń. Lista ofiar i zaginionych jeńców obozów Kozielsk, Ostaszków, Starobielsk, oprac. A.L. Szcześniak, Warszawa 1989.

Księga pochowanych żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej, t. 5: *Polscy jeńcy wojenni i internowani*, red. E. Pawłowski, Pruszków 1996.

Lista katyńska. Jeńcy obozów Kozielsk, Ostaszków, Starobielsk zaginieni w Rosji Sowieckiej, oprac. A. Moszyński, Warszawa 1989.

Polskie Siły Zbrojne w drugiej wojnie światowej, t. 1, cz. 2: *Przebieg działań od 1 do 8 września*, Londyn 1951.

Porwit M., *Komentarze do historii polskich działań obronnych 1939 roku*, cz. 1: *Plany i bitwy graniczne*, Warszawa 1983.

Rómmel J., *Za honor i ojczyznę. Wspomnienia dowódcy armii „Łódź” i „Warszawa”*, Warszawa 1958.

Rybka R., Stepan K., *Awanse oficerskie w Wojsku Polskim 1935–1939*, wyd. 2 posz., Warszawa 2021.

Siemińska-Peperz M., *Szkic historii rodziny Grabiańskich i Siemińskich*, Kraków 1998, mps w prywatnych zbiorach autora.

Tablica pamiątkowa i Dąb Katyński w Kamionnej, <http://www.archiwum.trzciana.pl/aktualnosc2009/wrzesien/dabkatynski/dabkatynskio1.htm> [dostęp: 26 III 2023 r].

Trajdos J., *Upamiętnienie majora Ludwika Siemińskiego*, „Na Sieradzkich Szlakach” 2023, nr 1.

Tucholski J., *Mord w Katyniu. Kozielsk, Ostaszków, Starobielsk. Lista ofiar*, Warszawa 1991.

Zawilski A., *Bitwy polskiego września*, Kraków 2009.

Żołnierze Września. Polegli i pomordowani na Wschodzie, [red. merytor. A. Wesołowski przy współud. K. Stepana], Warszawa 2010.

Major Ludwik Napoleon Siemiński – Commander of the 10th Sappers Battalion in September 1939, a victim of the Katyń Crime (Summary)

Keywords: Ludwik Napoleon Siemiński, 10th Sappers Battalion, Sieradz, Katyn Crime

The article presents a detailed biographic note of an exceptional officer of sappers, Major Ludwik Napoleon Siemiński, a defender of the borders of the Second Republic of Poland, who then suffered a martyr's death in Katyń. The content of the article treats chronologically about his difficult childhood, progress he made in his civilian and military education, as well as presents the successive stages of his career in the military service for the Prussian and Polish armies. Thanks to the author's contacts with members of Maj Siemiński's family, he was able to use unique photographs remaining in the possession of the family, which enrich the content of the article. Moreover, it is not only official archival documents and available studies that the author made use of, but also unpublished memoirs written by Maj Siemiński's daughter. A considerable part of the article is devoted to the Katyń Crime and the final part includes, apart from a presentation of commemorative items with reference to the title hero, a list of the Major's awards and orders which he had collected throughout his life.